

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คน หรือ มนุษย์ เป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนาและ ผู้ได้รับผลจากการพัฒนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และ สติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549: บทนำ) การศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาคนในทุกมิติตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 11-12) สถานศึกษาจึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งได้จัดการ การเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีจุดหมายที่มุ่งพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นสาระหลักให้นักเรียนต้องเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งใน หลักสูตรดังกล่าวกำหนดให้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีสาระย่อยอีก 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่ง สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์เป็นสาระหนึ่งที่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นต้องเรียน ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยนักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจลักษณะของ

โลกกายภาพ ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมของทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก (กรมวิชาการ, 2544: 12) จากข้อมูลการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาบทเรียนทวีปยุโรปเป็นทวีปที่มีลักษณะทางกายภาพที่สลับซับซ้อน มีจำนวนประเทศต่าง ๆ มากมาย และมีเนื้อหาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เมื่อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนี้ทำให้นักเรียนได้คะแนนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต่ำ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

แบบฝึกเสริมทักษะถือเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ครูผู้สอนสามารถนำมาพัฒนาหรือแก้ปัญหาของนักเรียนได้ เพราะแบบฝึกจะช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่ง สุันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกจะทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แบบฝึกทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน และแบบฝึกจะฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลตนเองได้

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะว่าจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพแบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 173 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 53 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมต่ำ

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป ประกอบด้วย ที่ตั้งและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นียมศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปยุโรป โดยเป็นการฝึกทักษะการวาดแผนที่ การลงรายละเอียดแผนที่ ทั้งลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 4 ชุด

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ

4. ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง แบบฝึกเสริมทักษะสาระการเรียนรู้ ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้คือ 80/80 โดยมีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก เป็นคะแนนที่ได้จากการทดสอบระหว่างเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง เป็นคะแนนที่ได้จากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการเรียน จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการใช้แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้ในการเรียนและใช้ในชีวิตประจำวัน

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น